

uzlaznim (´) akcentom: *Prijédor, dijéte, vri-jéme, sijélo, itd.*

Dakle, o porijeklu i značenju toponima *Prijedor*, kao i o njegovu akcentu, moglo bi se zaključiti sljedeće:

1. *Prijedor* je izveden od riječi *predrijeti*. U njegovoj osnovi ne nalazi se riječ *prodor*.
2. Zemljišta koja se nalaze u kakvoj kotlini, udolini, udubijenju, nazivaju se *prijedor*. I sa našim toponimom slična je situacija. *Prijedor* se razvio na močvarnom zemljištu *Prijedorskog* polja koje je oivičeno sa zapada i sjeveroistoka *brdima*.
3. Ime ovoga mjesta, njegov etnik i ktetik imaju u govoru stanovnika mjesta i okoline dugouzlazni (´) akcentat na drugom slogu: *Prijédor, Prijédorčanin, Prijédorčanka, prijédorski*.

Stevó Dalmacija

DVIJE NAPOMENE

1. Bastasi. Bastaha

U jednom tekstu u *Politici* od 23. 5. 1973/11 pominje se selo Bastasi kod Drvara.

Ime tog sela navodi se, više puta, pogrešno u nekim padežima: »od Bastasa«, »u Bastase«.

Valjalo je reći: od Bastaha, u Bastahe, jer od: *bastah* (nosač) množina je: *bastasi, bastaha, bastahe, bastasima* (tj. kao: *siromah — siromasi, siromaha, siromahe, siromasima*, ili: *orah — orasi, oraha, orahe, orasima*).

2. Brušanka

Jedna tvornica u Brusu, u Srbiji, zove se »*Brusjanka*«.

Valjalo je reći: *Brušanka*, dok bi se »*Brusjanka*« pre odnosilo na Brusje, na Hvaru, ali se i tamo veli: *Brušanin, Bruška*, a prema etniku za m. r. upotrebljava se i *Brušanka*.

Kao što je čovek s *Visa Višanin* (ne »*Visjanin*«, od čega je nastao oblik *Višanin, jotacijom skupa »sj«*), iz Tunisa *Tunišanin* (ne *Tunisjanin*), s *Cresa Crešanin* (ne »*Cresjanin*«), a žena s *Visa Viška* ili *Višanka* (ne »*Visjan-*

ka«), iz Tunisa *Tunišanka* (ne »*Tunisjanka*«), s *Cresa Crešanka* (ne »*Cresjanka*«), tako će i žena iz Brusu ili tvornica u Brusu biti *Brušanka* (ne »*Brusjanka*«).

J. Molović

MODERNIJI UDŽBENIK

Stjepan Drilo, *Kroatisch-Serbisch. Lehrbuch mit Grammatik für Anfänger*, Zagreb (s. a.), str. 362.

Uspoređujući s ostalim slavenskim jezicima, jugoslavistika je u Saveznoj Republici Njemačkoj uvijek imala mnogo studenata. Jedino je, dakako, rusistika studentima brojnija. Pa drugačije nego li u rusistici, veliko interesiranje nije pratio i dovoljan broj udžbenika. Standardno djelo u nastavi hrvatskoga i srpskoga jezika na njemačkom jezičnom području do sada je bila svim njemačkim slavistima poznata knjiga Aloisa Schmausa »*Lehrbuch der serbokroatischen Sprache*« (München — Beograd, 1. izdanje 1960). Zbog toga i treba Drilovu knjigu mjeriti prvenstveno prema Schmausu.

Brz razvoj tehničkih pomagala u nastavi stranih jezika autor je uzeo u obzir tako što je svoju knjigu koncipirao i za audiovizualnu metodu, čime njegova knjiga i stupa u konkurenciju s učilima raznih ljetnih jezičnih tečajeva. Knjiga se sastoji od tri povećća dijela. Prvi dio sadrži tekstove u obliku dijaloga; njih prate vježbe, u kojima treba upotrijebiti obrazac (*pattern*) prema navedenim primjerima. Mnogo izrazitije nego u Schmausa tekstovi su upućeni na to e da bi pospješivali komunikacijsku sposobnost studenata u svakodnevnim situacijama. U skladu s *induktivnom* koncepcijom autora, gramatička objašnjenja slijede istom nakon toga. Schmaus postupa upravo obrnuto, no obje metode imaju svoje specifične prednosti za različite ciljeve. Osim bolje preglednosti, Drilov postupak postiže prednost i time što su jezični problemi obrađeni još jedanput. U Schmausovu udžbeniku to se osjećalo kao nedostatak. Drugi dio donosi književne tekstove, dok su u trećem dijelu tekstovi namijenjeni prijevodu

na hrvatski. Pozitivno je i to što knjiga ima ključ, tako da je samokontrola moguća. Slijedi popis riječi i indeks gramatičkih pojmova. Autorov naum da se istodobno obrade sva tri dijela čini svaku pojedinu lekciju mnogo opsežnijom nego u Schmausa. No istodobno je i prevladao u praksi dojam, da ovaj udžbenik možda suviše brzo smjera na visoki stupanj (iako knjiga nosi oznaku »za početnike«).

U kojoj su mjeri dostignuća i terminologija suvremene lingvistike ušli u ovu knjigu? Suprotno od Schmausa upotrebljava Drilo – barem u početku – jednoznačno pisanje *s* kao obilježje izgovora i time postiže razgovjetnije diferenciranje fonetskog i grafemskog stupnja. Šteta je samo što taj postupak ne provodi dosljedno. O *fonološkim* i *morfološkim* pojavama autor govori tek u jednoj bilješci (str. 19). Zašto se

ustručava već uobičajene termine upotrijebiti i u gramatičkom dijelu udžbenika? Takvo »površno« odricanje od teorije samoprijevara je: s preuzimanjem tradicionalnih termina potkrađu se u opis i tradicionalna shvaćanja.

Ukupno uzevši, Drilova je knjiga odličan nadomjestak Schmausu. Jedna prije dobra, ali sada zastarjela knjiga ustupila je mjesto boljoj i modernim potrebama zadovoljavajućoj knjizi. To doduše njezin prije spomenuti nedostatak ne uklanja, ali ga očito ublažuje. Uostalom ovo je tek prvo izdanje. A nadamo se da će ovaj udžbenik poslužiti i kao poticaj izradbi sličnih udžbenika za potrebe ostalih južnoslavenskih jezika, ali i za potrebe raznih ljetnih škola.

Sebastian Kempgen

V I J E S T I

OSMI KONGRES JUGOSLAVENSKIH SLAVISTA

U Zagrebu je od 21. do 25. svibnja 1975. godine održan VIII. kongres jugoslavenskih slavista. Nastupilo je više od stotinjak sudionika iz svih naših republika i pokrajina. Rad se kongresa, osim prvog dana prije podne (otvaranje i plenarna sjednica), odvijao u trima sekcijama: jezičnoj, književnoj i rusističkoj. Predavanja na plenarnoj sjednici bila su posvećena problemima nastave jezika i književnosti u srednjim školama, jedino je prvim predavanjem obilježena stota godišnjica Krste P. Misirkova.

U skladu s namjenom ovoga časopisa ograničit ćemo se u ovom kratkom prikazu na rad jezične sekcije.

Prije bilo kakvih upućenih zapažanja navest ćemo imena sudionika i naslove njihovih referata, kako bi upućeniji čitalac mogao već i iz toga stvoriti neku predodžbu o radu sekcije.

Iz Zagreba su nastupili slijedeći referenti: prof. dr Ivo Škarić: Odnos glasova i fonema u hrvatskom jeziku, prof. dr Radoslav Katičić: Objekt i adverbna oznaka, Marija Znika, asistent: O jednom tipu međusobnih odnosa nominalnih izraza, prof. dr Branko Vuletić: Organizacija govorne poruke, dr Božidar Finka, znanstveni savjetnik: Gradišćanskohrvatski književni jezik — problemi i rješenja, prof. dr Vladimir Anić: Kultura jezika i sredstva masovnih komunikacija (Pola stoljeća od Maretićevog Jezičnog savjetnika), prof. dr Milan Moguš: Kompjutor — pomoć u lingvističkom istraživanju, dr Zlatko Vinče, viši predavač: O nekim pitanjima povratno-posvojne zamjenice (posebno s obzirom na njezinu sintaktičku upotrebu), mr Vida Barac-Grum — Vesna Zečević, asistenti: Pogled na dijalekatsko miješanje na fonetsko-fonološkoj razini, dr Antun Šojat, viši

znanstveni suradnik: Interferencija dijalekatskih govornih struktura u SR Hrvatskoj, mr Mijo Lončarić, asistent: O sustavima u dijalektologiji, mr Josip Silić, asistent: Red riječi i aktualno raščlanjivanje rečenice, Mirko Peti, asistent: Transformacijska tehnika u sintaksi, dr Valentin Putanec, znanstveni savjetnik: Strukturalizam i psihomehanika jezika, dr Petar Šimunović, znanstveni suradnik: Potreba onomastičkog studija na višim školama i fakultetima;

Iz Beograda:

dr Slavko Vukomanović: Neki primeri normalizacije osnove u srpskohrvatskom jeziku, dr Asim Peco: Proučavanje glasova srpskohrvatskog jezika pomoću tehničkih sredstava, dr Radoje Simić: Semiotički status lingvističke reprodukcije, dr Dušan Jović: Značaj fonološke promjene za paradigmatске neutralizacije, mr Božo Čorić: Kontrastivni opis tvorbenih sredstava za obeležavanje značenja kod imenica u srpskohrvatskom i nemačkom jeziku;

Iz Ljubljane:

Tone Pretnar: Slovar, gramatika in semantika Strniševe asonance in rime, dr Breda Pogorelec: Metodologija jezikovnostilistične raziskave stavka v Cankarjevi prozi, Janez Dular: Slavizacija v gramatičnih kategorijah slovenskega publističnega jezika v drugi polovici 19. stoletja, dr Jože Toporišič: Teorije besednih vrst — na gradivu slovenskega književnega jezika;

Iz Sarajeva:

Nevenka Gošić: Aktualna leksikografska problematika u paleoslavistici, dr Milivoje Minović: Termin kao jezični znak, dr Nenad Vuković: Problemi kulture jezika u svjetlu lingvistike 20. vijeka, dr Ksenija Milošević: Teorija glagolskog broja u slovenskim lingvističkim sredinama sedamdesetih godina, njeni odjeci na varšavskom kongresu (1973) i otvorena pitanja iz ove oblasti;